

Subjektivitet og spiseforstyrrelser

Om hva slags funksjon forskningsbasert kunnskap om spiseforstyrrelser kan ha i spiseforstyrredes subjektivitet.

PUBLISERT 1. november 2008

BIRGIT NORDTUG

forsvarte 9. mai 2008 sin avhandling *Spiseforstyrret subjektivitet i det refleksivt moderne* for dr.polit.-graden i psykologi ved NTNU Trondheim.

Avhandlingen har en samtidsdiagnostisk innfallsvinkel relatert til betegnelsen *refleksiv modernitet*, hvor fruktene av det moderne opplysningsprosjektet og informasjonssamfunnet utgjør et sentralt tema. Samtidsdiagnosen tegner et bilde av ei tid der forskningsbasert kunnskap har blitt så tilgjengelig at forskningens begreper og perspektiver nå er blitt en del av det språket vi erfarer oss selv og andre i.

Giddens' analyser av spiseforstyrrelser og subjektivitet viser at forskjellen mellom ekspertene og de symptombærende subjektene som ekspertene er eksperter på, ikke lenger er like markant hva angår ekspertkunnskap. I kliniske sammenhenger snakkes det i den forbindelse om *de nye pasientene*. Det er pasienter som er belest i sykdomslitteraturen, som surfer på Internett, og som bruker utdanningssystemet, media og andre kanaler for å holde seg oppdaterte på forskning om egen sykdom og veier til forbedret helse.

Avhandlingen argumenterer for at tosidigheten mellom den spiseforstyrredes allmenne sykdomskunnskap og den spesifikke kunnskapen som symptomene formidler, mangler i Giddens' analyser av spiseforstyrret subjektivitet. Giddens fokuserer bare på den allmenne kunnskapens subjektivitetskonstituerende funksjon. Bauman ser

tosidigheten, men øyner ikke at det kan skapes forbindelser, slik Kristeva gjør. For Bauman er og blir ekspertkunnskap en kilde til fremmedgjøring og fragmentering. Han hevder derfor at det moderne symptombærende subjektet må bort fra kunnskapens sfære for å erfare seg selv som noe annet enn en fremmedgjort og fragmentert ekspertkonstruksjon. Det skjer når grepet om å begripe slippes, og subjektet hengir seg til et begripelsesløst ansvar for andre.

Giddens' framstilling av subjektivitet og spiseforstyrrelser og Baumans kritikk og alternative tilnærming utdypes og problematiseres i avhandlingen, både ad grunnlagsteoretisk og empirisk vei. De grunnlagsteoretiske analysene vektlegger problemstillinger av meningsteoretisk og subjektteoretisk karakter, der det trekkes veksler på Charles Sanders Peirces semiotikk og Jacques Lacans og Emmanuel Levinas' ulike språklige tilnærminger til subjektiviteten. I diskusjonen anvendes også begreper hos Kristeva. De teoretiske resonnementene blir tatt i bruk og utprøvd i forhold til ulike sider ved spiseforstyrret subjektivitet. Analysene understøttes av empiriske eksempler.

Kontakt birgit.nordtug@hisf.no

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 45, nummer 11, 2008, side